

Forfatter: Bang, Herman

Titel: Værker i Mindeudgave

Citation: Bang, Herman: "Værker i Mindeudgave", i Bang, Herman: *Værker i Mindeudgave*, Gyldendal, 1920-1921, s. 110. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-bang03val-shoot-idm140687572847152.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i Mindeudgave

I

WILLIAM syntes, at alt det forbigangne var saa længe siden, og dog havde han kun været en Maaned i Sorø. Men denne Maaned havde været som en Evighed. Dagene kom, og Dagene gik, og deres fredsommelige Ensformighed faldt over ham ligesom et mildt Snefog, der dækkede alt. Det var en Fred, som næsten lignede en Dvale.

Skolen gav ham ikke meget at bestille. I Begyndelsen - de første fjorten Dage - var han meget flittig, han gjorde sig Umage for at skrive smukt Dansk i sine Versioner, virkeligt Fransk i sine Stile, han læste Tacitus ekstra og gav to Gange en hel Roman op i kursorisk Tysk. Men lidt efter lidt syntes han, at disse Anstrengelser i Grunden var ørkesløse, han var jo den dygtigste i Klassen, blev let Nummer ét og vilde rimeligvis faa Udmærkelse til Artium: han havde en egen Evne til at kunne glimre med lidt og til at brillere med Indfald, og Lærerne, der snart saá, at han var mere udviklet end Kammeraterne, tog hans Melankoli for Dybde.

Hvad det gjaldt om, var først og fremmest at finde et Maal - og et stort Maal. Thi stort, ophøjet maatte det være, grænseløst som hans Ærgerrighed, der brændte hans Sjæl- som Ild. Ligesaa dybt som den var sunken, hans Slægt, ligesaa højt maatte den stige.

Mange Timer tilbragte han i Kirken.

111

Han var ikke gaaet derind den første Dag, han havde ikke turdet. Mens Onklen begravet bag "Dagstelegrafen" drak sin Kaffe paa "Haabet", sneg han sig sagte ud af Døren. Han havde ikke sagt, hvor han gik hen, saa vilde Onklen maaske have været med og - nej, han vilde helst være alene, han maatte være alene, han syntes ikke engang, han kunde have sagt, at han gik ned til Kirken; han var saa underlig beklemt, stivnet næsten under sin egen Forventning.

Han stred mod Stormen ned ad Gaden med dukkende Hoved, Frakken fløj ind mellem hans Ben, saa han næppe kunde trænge sig-frem. Saa faldt det ham pludselig ind, at Onkel Høg kunde se ham fra Vinduet, og han gik ind paa Fortovet, helt ind til Husene.

Han løb over Torvet, Hatten føg af, men han holdt den i Stormbaandet og skred videre. Langs Husene naaede han Klosterporten.

Han gik gennem Porten. Hvor Murene var stærke, dem havde de bygget, hans Forfædre ... Han følte paa Murene, udmaalte Hvælvingerne ligesom Tomme for Tomme, baade Højden og Bredden - saa gik han ud i Alléen. Vinden jog med de visne Blade og lod dem danse i svingende Kredse om de knudrede, fugtige Rødder - Sikke vældige Rødder! - hvor de Træer var gamle - de havde set hans Slægt ...

Det var som om hans Hjerte blev større, han aandede Luften stærkt, han fyldte sine Lunger. Han syntes, han kom til noget, som var hans, til noget, han tog i Besiddelse. Alle de Skygger, som Livet havde kastet ind over hans Drømme, blegnede og veg for én Følelse, den, at han her stod i Ly af sin Slægts Gerninger.

Og i dette nervøse Sind kom ogsaa denne Følelse altbeherskende til ham. Han slyngede alt, hvad han havde lidt, alle Ydmygelser, alle Skygger over paa de store Dødes Skuldre, og de kunde bære dem.

Dette var deres, hans, Slægtens. Her kunde han aldrig blive ene, for de var her.

Paa én Gang raabte alle hans berømmelige Slægts 112 Bedrifter til ham, han var kommen til dens Hjem, hvor Minderne lurede i hver Krog, og hans Tanke havde i et eneste Nu gennemløbet hele Slægtens lange Saga.

De store berømte Navne, de lysende Bedrifter, de store Skikkelser - han saá det alt. Og saá ned gennem de mørke Aarhundreder, hvor alt forsvandt og blev borte. Han vidste ikke, han havde aldrig kendt den besynderlige Følelse af afmægtig Vrede, som betog ham - det gled ud, bort, ud i intet - -

Excellencen dukkede frem. - Moderens Fortællinger - - Faderens Skikkelse - - -

Ja, det var igen ved at glide ud, bort, være forbi - han følte det - - -

Han saá sig rundt, tankeløst. Saa fæstedes hans Blik paa den kolosagtige Kagekone, henne i Klosterporten, hun sad og tørrede Honningkagerne af med Bagen af sin Haand.

Han holdt Skue over Slægten - hvem var der? Onklerne - de var Undermaalere og de havde ingen Børn,

Nina - hun var Kvinde - han, han - -

Men Sikkerheden fra før var borte, Lyset var slukket, Slægtslyset over hans Liv.

Han knyttede Hænderne i Lommen og kneb Læberne sammen. Han syntes, det var en legemlig Kraftprøve, han skulde til. Og som en kold mørk Skygge lagde der sig noget inde i hans Tanke, han følte halvt ubevidst noget nærme sig, en Frygt, noget, han vilde skyde fra sig; han maatte kunne: naar man vilde, kunde man.

Han gik op ad Trappen til Kirken - Døren stod aaben, der var nogen derinde, som spillede paa Orgelet. Nu skulde han da altsaa staa Ansigt til Ansigt med sin Slægts Storhed. Alt stormede ind paa ham, hans Drømme, der havde befolket denne Kirke, hans Længsel, alle de Tanker, han havde skænket dette Rum. Og med et Ryk vendte han sig - idag vilde han ikke gaa derind ... han vilde vente, han kunde ligefrem ikke, han maatte have Ro, han maatte blive længe derinde, og idag ventede Onkel Høg. Nej, han gik.

113

Et Par Dage efter drev William med sine Bøger under Armen hjem fra Skole over Kirkepladsen. Da han kom forbi Kirken, saá han den store Indgangsdør var aaben, og han gik op ad Trappen ind i Forhallen hen til den brede Midterdør, som han tog i for at lukke den op. Den var laaset; men Nøglen sad i, William drejede den om og lukkede op.

Han standsede paa Trinnet og saá op i Kirken. Saa stod han da Ansigt til Ansigt med sin Slægts Berømmelse.

Han vidste ikke, om han havde tænkt sig Buerne højere, Pillerækken mere uendelig, Rummet lysere. Egentlig havde han vel aldrig bygget andet Rum over sine Fædres Grave end en stor Hal, hvori hans Blik tabte sig, som han aldrig gav Form, men hvor selv hans Fantasi ikke stødte mod nogen Væg.

Men han bøjede sig i Ærefrygt, han modtog uden at spørge, om det var dette, han havde ventet, eller om han var blevet skuffet nu, da han stod her. Han betragtede den lange, spraglede Række af Slægtens Skjolde og Vaaben - langs Midtergangens Sider over de høje Buer var de malet, Skjold ved Skjold, Vaaben ved Vaaben.

Han begyndte at læse, Navne og Valgsprog, skrevet med snirklet Munkeskrift, Bibelsprog og Skjolde med Halvmaanen, Bjælken og Lillien. Han kendte intet af disse Navne, og kun deres Dødsaar var skrevet under Skjoldene, men han saá, at Navnene gik ned gennem Aarhundreder, og hans Slægt syntes ham rigere for hvert Aarstal, han saá; han havde jo ikke drømt, naar han befolkede alle Tider med sin Slægts Berømthed.

Han gik langsomt op ad Gulvet, mens han læste Navn paa Navn; han søgte Kongemorderens, men saa saá han over den øverste Pille Stamfaderens Vaaben - her laa han, her var det. Og ved Siden af hans eget Skjold hans Søns og Sønnesønners. Lidt større syntes han de Navne var skrevet, der stod over denne Pille, men det var intet Under - de var jo Kæmperne, der havde tømret Danmarks Trone, Tronen, Valdemarernes Trone, Valdemarerne, Kongerne, Slægt med hans Slægt.

114

Beständig - bestandig, saa længe Danmark mindedes, vilde de leve, Støtterne, der havde baaret en berømmelig Tid. Hans Hjerter bankede, han følte Blodet med Svulmen strømme gennem sine Aarer, han bemægtigede sig sin Slægts Storhed. Der, der fandt han Kongemorderens Navn! - - Men her forstod han, her undredes han ikke.

Han stirrede sig blind paa dette Navn. Han havde elsket Ætten, den store Slægt, der havde bygget Tronen, tømret Kongesædet, udspændt Baldakinen over Drotten - han havde haft det store Mod, den kriblende Lyst til at omstyrte, hvad de andre havde rejst. Lige mægtig skulde Slægten være baade til at skabe og til at omstyrte..

Det bruste igennem ham, Tanker, vanvittig Stolthed, der selv tog Kongemorderens Vaaben i sin Haand. Han stirrede og blev ikke mæt af at sluge dette Navn: Snigløberen blev til en Helgen i hans Tanke.

Saa rev han sig løs og gik langsomt op om Altret. Han gik med bøjet Hoved i dybe Tanker - han snublede og vaagnede. Det var en Ligsten, over hvilken han var snublet, og han gav sig til at læse: "Hans!" Han saá paa det udhugne Billede: udslidt laa Prælaten udhugget i Stenen med Bispestaven i sin højre Haand. William tænkte ikke; uden at vide, hvad han gjorde, uden at gøre Regnskab sank han ned paa Stenen med Hænderne knuget mod sit Bryst og Overkroppen bøjet.

Han bad ikke, men noget ubeskriveligt, som en tyngende Haand, tvang ham ned paa denne Sten, og hans hele Væsen gled ud i en bedøvende Andagt -

Han vidste ikke, hvor længe han havde ligget saaledes; da han vaagnede, følte han sig opslugt af den

samme Tomhed, som han havde følt en Gang, da han af Smerte var besvimet hos Tandlægen, en svimmel Tomhed, der nu veg; han bøjede sig ned imod Stenen og kyssede den.

Han tog sig til Hovedet for at besinde sig, og hørte nogle enkelte afbrudte Akkorder paa Orgelet. Han rejste-

115

sig og gik ned. Himlen var blevet overtrukken, og der, var halvmørkt i Rummet. Der var kommen en ejendommelig Følelse af mild Ærbødighed over ham, noget vist ydmygt, hans Stemning opløste sig i en Blidhed, som grænsede nær til Taarer - - Orgelklangen lød dæmpet ned over ham.

Han satte sig i en af Kirkestolene: hans Tanker trængte til at hvile og gled ud i Tonerne.

Saa rejste han sig og gik ned mod Døren. Man havde hørt op at spille, og han hørte nogen komme ned ad Trappen fra Orgelet. Han vendte sig og saá en Dame staa paa det nederste Trin.

Han vidste ikke, hvorfor han blev rød, men han følte Rødmen stige sig helt op under Haaret, og han trak hurtigt Øjnene til sig. Hun tog langsomt en Lorgnet op og saá et Øjeblik paa ham, inden hun gik ud ad Døren.

William saá hendes Nakke bag den sorte Knipling, der stod op om Halsen, Haaret var skrabet helt op.

Siden tilbragte han mange Timer i Kirken. Dens Minder var blevet hans vigtigste Selskab. Han sluttede sig ikke synderlig varmt til nogen af sine Kammerater. Hans Ejendommelighed tiltrak derimod snart dem, og han blev hurtigt det forguede Væsen, som er de fleste helt unge Verdensborgere nødvendigt til at opfylde med deres Idealitetstro og deres Fuldkommenhedsteorier.

Men om et frugtbart Venskabsforhold var der ikke Tale: William modtog intet ligesaa lidt som han egentlig gav Kammeraterne andet end rent ydre Ting af sig selv. Sit dybeste Liv levede han alene, og selv hans største Beundrere saá Kløften, der bestod mellem ham og dem - og respekterede den.

De kom til ham, talte med ham, naar han ikke laasede sig inde, talte om ham, naar han ikke vilde lade dem komme ind, de beundrede ham tidlig og silde - men alene vedblev William at leve.

Naar saa Kammeraternes Samtale havde trættet ham i Timevis, kunde han hen paa Eftermiddagen gaa over f 116 Kirken og sidde dér ved Stamfaderens Pille, længe, hensunken i Tanker.

De Dage, hvor Frøken Falk spillede paa Orgelet, svigtede William aldrig. Musikken mildnede hans Drømme, dæmpede den Uro, der bestandig gik som en Understrøm gennem hans Ørkesløshed.

Han havde snart opdaget, hvilke Dage Frøken Falk kom til Byen, og naar han Klokken tolv, naar han drejede om Hjørnet, saá den kendte Vogn holde nede i Alléen ved Klosterporten, gik han altid noget hurtigere over Kirkegaarden ind i Kirken. Han satte sig i sin sædvanlige Krog og lyttede, men naar han tænkte, det snart var forbi, rejste han sig og gik frem, saa han kunde se Damen, naar hun gik ned ad Trappen.

Det faldt ham ikke ind, at han egentlig lurede, og hver Gang saá Frøken Falk lidt smilende paa ham, og hver Gang hilste han og blev rød under hendes Smil. Andet foregik der ikke: han stod ved den nederste Pille, hun kom ned ad Trappen, smilede, han hilste - saaledes gik nogen Tid. Naar William paa de bestemte Dage drejede om Hjørnet og ikke saá Vognen, blev han pludselig meget varm i Kinderne, og i hele sidste Time de Formiddage havde han jo nok været lidt febrilsk og vagt urolig, en Uro, der ikke kunde finde sig til Rette med sig selv. Han gik saa over og satte sig paa en Bænk under Træerne og ventede, og kom hun ikke, var han nedslaaet.

Hvem hun var, spurgte han ikke om og søgte ikke at faa det at vide. De havde aldrig vekslet et Ord, og han var i en Alder, hvor Nærheden skræmmer.

Desuden var William jo ogsaa for længe siden færdig med noget saa livskraftigt som at være forelsket. Han gik kun over i Kirken hver eneste Fredag og Onsdag, og han var glorød, naar han hilste paa Damen. Undertiden kunde det da hænde, at hans Rødme smittede.

En Dag sagde en af Williams Kammerater i Frikvarteret til ham: "Holder Du meget af at høre min Kusine spille?" -

117

"Din Kusine?"

"Ja, Du render jo over i Kirken hver Onsdag."

William blev rød og sænkede Øjnene ned over "Bohr" : "Ja," sagde han.

"Kusine har lagt Mærke til Dig - ja, hun har forbandet gode Øjne."

"Jeg vidste ikke, det var din Kusine," sagde William og rejste sig. De talte ikke videre om den Ting. De første Par Dage var det William ubehageligt, at den ubekendte Dame rykkede ham saaledes ind paa Livet, han vidste ikke selv hvorfor, men han var ikke mere ene om sin Hemmelighed nu, og det havde været saa rart. Nu var hun Gersons Kusine, og Gerson vidste det, og der skulde naturligvis snakkes om det i Klassen - og det hele var kedsommeligt. Nu var det slet ikke hans eget mere, Kirken heller ikke.

William var rasende, og han gik ikke ind i Kirken en hel Uge, men den næste Fredag var han kommen til det Resultat, at det dog var altfor latterligt at lade sig skræmme. Gerson havde naturligvis talt med Kusinen, og hun lo vel, naar han saa let lod sig jage bort. Nej, han maatte netop komme der, nogle Gange i det mindste - og saa rent blive borte. Det var det klogeste.

Spillede hun smukkere den Dag? Hun havde siddet ved Orgelet, da han kom, men saa havde han i Kejtethed tabt sin Bogbunke paa Fliserne, og hun havde rejst sig og set ned over Balustraden mod det Sted, hvor han stod.

Hun spillede dejligt. Højt brusende kunde det lyde som Folkeskarers jublende Tilbedelse, der hæver sig i tusindstemmet Lovsang; dæmpet kunde det dø, som den sagtteste Hvisken, Aandepust af Rummets Skygger. William satte sig ved Pillen, og han tvang sine Tanker den vante Vej. Men de gled hele Tiden bort fra Forældrene, strejfede om uden noget bestemt Maal, uden nogen tydelig Genstand; han hørte Musikken, og hans Tanker svøbte sig ind i Tonerne, søgte intet andet Indhold end hendes Musik.

118

For første Gang blev Musikken ham noget selvstændigt, før havde den kun været Ledsagelse for noget fremmed. Egentlig var det første Gang, han hørte Musikken. Og han reves med deraf, Tonerne var kun Toner - og hun spillede dejligt.

Tonerne fortalte ikke mere om Kongemorderers Stolthed og Slægtens Storhed, de sang en dæmrende Sang,, han ikke selv forstod, men kvægende var den for hans Tanke.

Hun holdt op at spille, slog sine Noder sammen, han. rejste sig og gik ned. Hun gik idag lige forbi ham, og da han hilste, smilede hun, saa hun viste nogle smaa, hvide Tænder, og sagde "Goddag".

Om Eftermiddagen spurgte William Gerson, om han. ikke vilde besøge ham om Aftenen. Aldrig havde det. været William saa svært at føre en Samtale som den. Aften, og alt, hvad han sagde, kredsede rundt om ét Spørgsmaal. Men saa pludselig sagde Gerson:

"Naa, Du var nok ovre i Kirken idag."

Det var skrækkeligt, saa lang Tid det tog at finde den. Digtsamling paa Reolen, der stod henne i Krogen i Mørket, og William svarede ikke, før han kom hen til Lyset med Bogen i Haanden.

"Her er de," sagde han, det var Aarestrups Digte. Og lidt hurtigere, ganske ligegyldigt, som om han nær havde glemmt, hvad den anden havde sagt: "Ja, jeg saá. din Kusine idag."

"Hun sagde det," sagde Gerson, "hun tror, Du holder Andagt i Kirken." Han lo.

William blev meget rød.

"Hun siger, Du gaar derover for at besøge dine Forfædre - men Du er da ikke gal."

Det gav et Sæt i William, og han gav sig til at le. "Kamilla er da kønnere end som saa, skønt hun er en gammel Pige." Gerson lo stadig og kneb Øjnene missende sammen.

"Ja, hun spiller dejligt."

Saa gav Gerson sig til at fortælle. Falds boede en 119 JVülsvej herfra, Tanten var død, og Etatsraaden, hans Moders Broder, var en sær Tørv, men Godset var dejligt, og Kusinen var en brillant Pige. "Hun holder sgu meget af at sidde lidt tæt op ad En i Vognen - men hun snakker løs og lader sig ikke mærke med det."

Han fortalte løst og fast, og uden at behøve at spørge havde William snart Rede paa alle Forhold paa Veilgaard.

Blandt Williams "Beundrere" satte det noget ondt Blod, at Gerson paa den senere Tid var blevet saa intim

med ham, skønt han altid havde stillet sig lidt fjendtlig til "Afgudsdyrkelsen", saaledes kaldte Oppositionen den blinde Beundring, som blev William til Del fra hans Omgangskreds: en Gang paa et

æstetisk Møde havde Gerson ladet falde en Ytring om "Slaveejere og Slaver", som umuligt kunde misforstås. Nu var han alligevel baade Pot og Pande, og de ældre i Flokken anklagede Gerson for "Forræderi".

Mellem Frøken Falk og William udviklede der sig langsomt en større Forstaaelse. For William ejede hendes altid gentagne Hilsen tusinde Nuancer, og hendes Smil, der for alle andre vilde have syntes det samme og altid paa samme Maade viste hendes smaa, spidse Tænder, nedsænkede ham den ene Dag i Fortvivlelse og gav ham den næste stormende Haab, eftersom det syntes ham lidt mer eller mindre straalende, mer eller mindre venligt.

Men selv alle de skiftende Sindsbevægelser, denne Forelskelse skænkede ham, vilde han ikke tilstaa for sig selv. Han stred imod denne Venden tilbage til Livets Sol, Vanen kæmpede imod den Lykke, han følte.

... En Dag, da hun gik ned ad Trappen, tabte Frøken Falk sin Muffe, hun havde jo baade Handsker og

-Noder i Haanden og kunde ikke holde paa det altsammen, saa ogsaa Parasollen faldt - lige for Fødderne af Høg, der just vilde gaa ud ad den lille Dør. Han tog den op og rakte hende den, men Hjertet sad ham i Halsen, saa han ikke "kunde sige noget. Hun takkede, og inden han vidste hvordan, var de ude i Alléen, han bærende 120 hendes Noder, hun smilende og talende med leende Øjne, der ofte i Forbigliden søgte hans, saa han blev endnu rødere og havde Hjertebanken, saa han troede, Brystet skulde sprænges paa ham.

Hun begyndte at tale om Musik. Om han holdt meget af Orgel? Hun havde en dyb Altstemme, der ligesom bar Ordene længe og gav dem en ejendommelig Vægt, selv om det var ganske ligegyldige Ting, hun sagde. Hun gik med Hovedet bøjet og Armene i Muffen trykket fast ind mod sit Bryst.

"Aa, han var ikke musikalsk, men nu her i Sorø hørte han aldrig Musik - det var ogsaa derfor, han havde været saa uforskammet at gaa over i Kirken ..."

Hun fandt det saa naturligt - han havde dog maaske haft lidt mere Fornøjelse af hendes Spil end Væggene og - Deres Forfædres Ben.

William følte, han blev hed helt op under Haaret. "De tager virkelig fejl," sagde han.

"Hvori," spurgte hun og saá lige paa ham.

"Det er slet ikke derfor .."

"Hvorfor?"

Nej, han kunde ikke udholde det Blik - han tav og saá ned. "Det med Forfædrene/" sagde han saa dæmpet.

"Da vilde jeg kun finde det naturligt," sagde hun, og Betoningen var meget alvorlig, ejendommelig dyb.

"Vilde De?" det kom hurtigt, og han saá hen paa hende.

Hun saá smilende op: "Saa havde jeg jo dog Ret."

Vognen var ikke kommen, hun saá hen mod Porten, rystede lidt misfornøjet paa Hovedet og drejede saa ind ad en Sideallé ved Søen. William fulgte efter.

"Jeg har jo ikke anden Slægt," sagde han lidt efter.

"Deres Søstre."

"Ja - mine Søstre," han talte langsomt og blev ved, som om han talte hen i Luften: "Men derfor kan man godt føle sig alene."

De gik atter nogle Skridt. "Det kan 'jeg forstaa," sagde hun.

121

"Og saa er det, jeg har dem." William gik videre.

"Jeg forstaaer det saa godt," hun drog Haanden ud af Muffen og glattede dens sorte Skind med sin Handske: "det maa være meget lettere at blive til noget, naar man saadan har Aarhundreders Forfædre, som ser ned paa En."

William svarede ikke, Frøken Falk blev ved at glatte paa Muffen, saa saá hun paa skraa ud paa ham og sagde: "Og De er jo den sidste af Familien?"

"Ja - Slægten er død."

"Naa, Weltschmerz," henkastede Frøken Falk og dukkede med Hovedet, de gik lige om et Hjørne. "Hvor gammel er De?"

William blev rød. "Seksten Aar." Han søgte at gøre Tønen ironisk, men opgav det, og Stemmen blev helt borte paa det sidste Ord.

"Og er allerede bitter mod Verden - ja det begynder man jo med nutildags." Hun holdt inde, standsede lidt og sagde noget hurtigere: "Siden finder man et vægtigt Argument for at forson sig med Verden."

"Mange rinder det ..."

"Aa" - hun lo igen - "nej de allerfleste. Man forsoner sig med sin Skæbne ganske simpelt, fordi det ikke er morsomt at surmule."

"Jeg surmuler ikke"

"Nej - det er ikke Ordet. De er naturligvis ulykkelig." Hun satte sig i lidt stærkere Trit: "Men - Spøg til Side - jeg véd, De har oplevet en Del ... men - at opleve meget er ikke at leve meget. Naa - men hvad forstaar De Dem paa det?"

William svarede ikke. Inde i en ny eller vendt tilbage til en gammel Tankegang sagde han: "Men det er slet ikke Weltschmerz. Vor Familie er færdig ..."

"Færdig, ja, hvis De ikke vil begynde igen. For at begynde maa man da sige, hvis man ikke vil være dum nok til at mene, at man kan være færdig uden at have begyndt -"

"Og hvad skulde jeg saa udrette?"

122

Hun standsede og gav sig til at le: "Undskyld, jeg siger det, Hr. Høg" - en lille bitte Streg under Hr. - "men først kunde De se at faa Udmærkelse til Eksamen. De er jo et godt Hoved ..."

William bed sig i Læben, og da hun saá paa ham og smilende tilføjede: "De er da ikke vred?" gav det et Ryk i ham, som vilde han vende om.

Han gik og ludede ved Siden af hende og syntes endnu mindre, end han var. Hun smilede stille, men blev saa igen alvorlig: "Forresten forstaar jeg det godt," sagde hun.

Han saá op. "At De er ble ven Darwinist," sagde hun som Svar paa hans stumme Spørgsmaal.

De blev atter tavse, hver gled ud i sine Tanker. Hun talte først og spurgte:

"Og hvad saa, naar De er ble ven Student?"

"Saa skal jeg vel se at blive Kandidat."

"Herre Gud - kan man da ikke søge et Maal?"

"Jo, hvis man havde et ..."

"Nu snakker De," hun talte utaalmodigt, "naar man havde, behøvede man ikke at søge. Og De søger vist ogsaa - det vil sige, De lader Fantasien løbe ..."

Hun holdt inde, William blev ved at gaa med bøjet Hoved saa meget som et halvt Skridt foran hende. Da han talte, var hans Tonefald mere dæmpet, ligesom glattet ud: "Og hvor skal man da søge?" spurgte han.

"For Eksempel i Deres Barndom - hele Liv - i Deres Tilbøjeligheder ... opsøg de Forudsætninger, Livet har givet Dem ..."

William blev staaende, Frøken Falk saá, at hendes Ord havde gjort Indtryk, og mens hun skjulte et svagt Smil med Muffen, sagde hun: "De har virkelig et stort Fortrin i overhovedet at kunne søge. Vi Damer kan kun vente ..."

"Hvordan mener De, Frøken?"

"Jo, vi Damer sidder vort halve Liv og venter paa at blive "lykkelige", og det andet halve sidder vi i en Krog og sørger over, at vi ikke er blevet det."

123

De drejede ned i Søgangen. Frøken Falk nynnede sagte, William var besynderlig betaget. Han havde paa

én Gang saameget at sige - naar han blot vidste hvordan.

Saa satte han lige med ét i et Spring ind paa at tale om sin Moder. Frøken Falk talte ikke meget - et enkelt Ord eller kun Nik og korte Blik, som bad ham blive ved med sin hurtige Fortælling.

Han vidste ikke selv, hvad han havde sagt ... han drog Vejret dybt og blev pludselig forlegen. Men da han saá hen paa hende for ligesom tavst at bede om Undskyldning, mødte han i hendes Øjne et langt, forskende Blik, der fik ham til at rødme og som var - nej ikke venligt og heller ikke mildt, men varmende, saa han huskede det længe.

Frøken Falk tog Uhret frem under Kaaben: "Fire," raabte hun, "men Jens maa jo tro, jeg er blevet gal."

De gik hurtigt til op igennem Haven og vekslede kun faa Ord, men de gik meget tæt ved hinanden, og hvad de sagde, faldt ittvungent som Udraab mellem gamle Bekendte. Saa kom de op til Porten.

Jens arriverede i samme Nu.

Frøkenen spurgte heftigt, hvor han havde været, og da Jens sagde, at hun havde sagt, han først skulde hente hende Klokken fire, blev hun ganske lidt rød under Sløret.

William stod med Muffen, mens hun steg ind. "Farvel - kør saa!"

"Deres Muffe," raabte William.

"Aa - ja, den glemmer jeg." Hun lænede sig ud ad Vinduet og greb Muffen. Hun mødte Williams Øjne og kastede sig, mens hun glattede sin Skindkaabes Ærme med sin Haand, med et stille Smil tilbage i Vognen.

Efter den Dag var de meget sammen. Undertiden gik han ned paa "Haabet" for at hente hende, undertiden mødtes de først i Kirken. Han bar hendes Noder, hendes Sjal og hendes Pakker, hun havde en egen Evne til

124

at faa ham til at bære for sig og hente hende og blive sat Stævne for at vente paa hende.

"Saa," sagde Præstens Frue ind i Stuen til sin Datter, da William en Dag gik forbi med Frøken Falk, "nu har hun da faaet et nyt Menneske."

Frøken Kristine fo'r til Vinduet. "Men nu er han sytten Aar," sagde hun spidst, mens hun besvarede Venindens Hilsen og saá efter dem. "Til sidst maa Kamilla vist lære sine Trældyr at tale rent."

"Fylder hun nu ikke ni og tyve?" spurgte Moderen og slubrede en Mundfuld i sig af Kaffen.

"Jo, det er akkurat fire Aar siden hun havde Fødselsdag - og da fyldte hun fem og tyve." Frøkenen gik tilbage til sin Kniplepude.

"Falks kunde gerne sendt os lidt Frugt" - Fruen havde taget Brillen paa og sad og stoppede paa en af Velærværdighedens Uldtrøjer, "de véd dog, at din Fa'r holder saa meget af en god Pære."

"Kære Mo'r - hvordan kunde Du dog tænke? De Mennesker bryder sig saamæn ikke meget om Guds Ord."

Saa stoppede og kniplede Velærværdighedens Familie videre i Tavshed.

Det var nu langt fra hver Dag, Kamilla spillede. Undertiden erklærede hun, hun var ikke oplagt, de gik saa lange Ture i Alléerne om Søen. Som oftest var det ham, der talte - han fortalte hende alt.

Og mens han saaledes fortalte, var det, som om han oplevede alt igen, men paa en ny besynderlig Maade, der endnu mer end før skød det uvæsentlige bort og samlede sig om visse Hovedpunkter, til hvilke hans strejfende Fortællinger stadig vendte tilbage.

Saaledes gik det i Begyndelsen og længe, men senere vendte hans Fortælling sjældnere tilbage til Fortiden. Han oplevede intet, men dog havde han saa meget at fortælle hende. I den broget-forvirrede Samtale, som hun styrede med et Ord, ledede med et Smil, vekslede det med Udbrud, Afbrydelser og lange Taler, Ung-

125

dommens vidtsvævende Deklamationer, hvori der skyldes op tusinde besynderlige Brudstykker af ufødte Længsler, Drømme, Attraa, tidlig Træthed, hele det taagede Kaos af Tanker og Fornemmelser, Begæringer og Anelser, der i den første Ungdom fylder vort Hjerter og vor Hjerne med deres Taager.

Hun tav og modtog. Med bøjet Hoved, smilende, saa man saá de spidse Tænder bag de lidt bøjede Læber, gik hun stadig lyttende. Men standsede han, kunde hun ved et Ord atter faa ham til at tale. Og hun hørte gerne paa ham: hvad han sagde, mens de saaledes gik Time efter Time, var saa ejendommeligt, saa fremmed, noget nyt for hende, og hun havde dog levet en Del og oplevet meget.

Kamilla Falk var meget omtalt: hendes Veninder afskyede hende, Mændene betragtede hende med Mistro.

Hun havde en Gang været forlovet, det var nu snart længe siden, og Forlovelsen var pludselig gaaet overstyr, og hun var rejst bort. Der hvilede nok et Slør over et og andet den Gang, ialfald sagde man det. Hvorom alting er, man hviskede baade om et og om et andet, og vist er det, at der havde været en Maler i Besøg hos Falks det Aar; han havde malet Frøkenens Portræt, og hun blev paa sin Rejse borte over et Aar.

Egentlig var hun blevet smukkere paa den Rejse. Hendes høje Figur var blevet svært junonisk og som for at knuse Sladderer under sine Hæle traadte hun fastere end før. Hendes Øjne var blevet dybere, med et ejendommeligt glimtende Blik, Munden var stærkere kruset. Maaske var det ogsaa, fordi det ikke lignede mere, at hun kort efter sin Hjemkomst brændte sit Portræt, hvor hun var i hvid Kjole og stod, smilende, med en Rose i Haanden.

Siden da var der gaaet adskillig Tid, og trods sin Skønhed og Faderens Rigdom blev Kamilla siddende paa Veilgaard.

Det var vel næppe altid morsomt derhjemme, men hun forstod at oplive den landlige Tilværelse. De første 126 Vintre havde Faderen og hun tilbragt i København, og saa havde de om Sommeren haft fuldt op af Fremmede, de Bekendtskaber, de havde dyrket inde i Byen om Vinteren. Lidt hurtig skiftende var de jo, de Bekendtskaber - det ene Aar var det nogle Kunstnere, en ældre Skuespiller og to Malere, det næste det halve diplomatiske Korps, der dannede Kernetropperne ved Frøken Kamillas Hof, hvor altid én blev udmærket for i to-tre Maaneder i Forening med den skønne Dame at udhule indtil et Spindelvævs Tyndhed den Mur, som adskiller et Lefleri, der leger med Ild og brænder sine Fingerspidser, fra en Lidenskab, der giver sig hen og leder til "utilladelige Forhold".

Saaledes gik en fire-fem Aar. Kamillas Træk blev skarpere, Øjnenes Udtryk koldere, strengere sagde nogle - hun blev ikke mindre smuk, men man saá dog, at den første Ungdom var forbi. Maaske var imidlertid hendes Følelser mere ældede end hendes Træk.

Der var kommet et Tidspunkt, hvor denne evige Leflen med og Befølen af Lidenskab, hvori hun hendrev sit Liv, havde virket paa hendes Sind som en Drik Saltvand, der kun vækker Tørst og gør Læberne tørre. Hendes Sind var ligesom udtørret, og hun søgte altid paany de samme Sindsbevægelser, der bestandig paany skærpede Sjæletørsten.

Men langsomt slukkedes denne en Tid lang blussende Attraa, som døde uden at være tilfredsstillet. Hvad der i hendes Sjæl traadte frem, var en tom Blasérthed; hendes Attraa var træt af at flagre omkring og bestandig støde mod Væggene i Formernes Bur, og den var gaaet til Ro og døsede. Men ved Siden af denne Blasérthed dvælede der dog en altid vaagen Bitterhed, som var født af Utilfredsstillelsen og den tiltvungne Resignation.

Paa denne Tid blev Fætrene Gerson Gymnasiaster i Sorø og, som rimeligt var, tilbragte de Søndage og Smaaferier hos Onkelen paa Veilgaard. Kamilla behandlede Fætrene som Dreng - hun var jo ogsaa ti Aar ældre end de - men nogle af de Kammerater, som altid fulgte 127 med dem, syntes hun dog at skænke en betydeligere Opmærksomhed.

Og efterhaanden fandt hun Fætrene Kammerater "morsommere" og "morsommere". Som hun havde taget Tag i William, havde hun handlet med adskillige, og denne Leg med unge Mænds første længselsfulde Hjertebanken var blevet Frøken Kamilla en ren Sport.

Hun drog dem til sig med sin Skønheds og sin Erfarings hele Tilløkkelse, hendes afblegede, noget strenge Skønhed maatte gøre Indtryk paa det syttenaarige Hjerte, og hun gjorde deres tøvende Skyhed dristig. Hun trak dem til sig for at lytte til det første, uroligt sitrende Hjerteslag i et ungt Bryst, for at kvæges ved det første Lidenskabens Aandepust, der fødes som et Suk af Sjælens uvante Beklemthed. Hendes Bliks og Hænders Kærtegn vakte hos de unge Venner denne frygtsomme Kærlighed, der rødmer over sin egen Uformuenhed, mens den i Tankerne besidder alt. Og denne Leg var saa lidet farlig: der blev intet givet uden et Haandtryk; maaske et Kys paa en ung Pande, som brændte, paa nogle bløde Lokker, hendes Hænder længe havde kærtegnet.

William var forelsket. Men hans Forelskelse var af en ejendommelig Art.

Undertiden, naar de gik sammen langs Søen, og han talte til hende i strømmende Ord, der kunde lyde som halvdigtede Kærlighedssange, frygtsomme Hymner af en Yngling, der endnu ikke har vovet at løse

Elskovsgudindens Bælte, men anelsesfuld synger om hendes Skønhed, kunde 'han pludselig se paa hende med et Blik, der forvirrede hende, gjorde hende forlegen, saa hun slog Øjnene ned; til andre Tider kunde han længe være tavs, ordknap, og saa tilsidst brød han ud i en Bitterhed, som afblomstrede hele Livet og viste en Træthed, intet kunde friste.

Tingen var, at den første Ungdoms Forelskelse kæmpede med den ved Læsning erhvervede Erfaring i Williams Sjæl, og hans medtagne Nerver, hans allerede 128 stærkt rystede og derfor slappede Sind trættedes ofte af de evige Bevægelser, hvori denne Forelskelse førte ham ind, og som hans Erfaring gav en dybere Betydning. Undertiden var han helt Barnet, undertiden gjorde hans Theorier ham til den erfarne Mand, som formaar at faa næsten de samme Nydelser ud af en ufrugtbar Forelskelse som af et virkeligt Kærlighedsforhold; undertiden blev han atter overfalden af en vis Ubændighed, der vilde opnaa alt, hvad han vidste, Kærligheden kunde skænke; undertiden var han kun træt og syntes, han var færdig med det ogsaa.

Det var disse sammensatte Følelser, Kamilla ikke ret forstod, og som hun bestandig ivrigere søgte at forstaa.

Naar hun nu spillede, sad han altid ved Siden af hende paa en høj Straaskammel, Organisten lagde Noder fra sig paa om Søndagen. Undertiden fantaserede hun, saa sad de og talte sammen, mens hun spillede, halvt hviskende, som om de satte dæmpede Ord til Musikken. - -

I de sidste Dage var det gaaet op for hende, at hun maatte gaa lige til Bunden af den Gaade, der hed William Høg, hun maatte besejre dette Væv af Modstand og Træthed, maatte overvinde den besynderlige Følelsernes Blasérthed, der tilslørede denne Drengs Lidenskab.

De var i Kirken. Hun spillede dæmpet, indsmigrende vemodigt. De havde næsten ikke talt sammen, da hun kom. Hun havde straks sat sig til Orgelet, havde i Tavshed ordnet Registret, og nu spillede hun. William saá hende fra Siden: hun sad meget rank paa Stolen med Ansigtet lidt opadvendt og Øjnene næsten lukkede.

Det var en Adagio.

William sad ganske stille med Hovedet i sine Hænder, Albuerne paa sine Knæ og saá paa hende. Han talte slet ikke.

"Har De været vred de sidste Dage," spurgte hun og blev ved at spille.

"Hvorfor skulde jeg være vred?"

129

"Jeg véd det ikke" - hun gled hurtigt helt op i de dybe Toner - "men jeg har været bedrøvet over det."

Han svarede ikke. Han blev ved at se paa hende, hun spillede.

"De véd jo dog, jeg er Deres Veninde," sagde hun og vendte Hovedet halvt. Tonen greb ham, han følte sit Hjerte slaa hurtigere og rejste sig fra Skammelen.

"Vær saa ogsaa lidt god imod mig," hviskede hun, han kunde næppe høre det, skønt hun spillede ganske sagte, "jeg trænger til Venskab/'

Han vidste ikke, hvad han skulde svare; han stod bagved hende, og uden at han vidste hvorfor, fik han pludselig Taarer i Øjnene.

Det var vel det smeltende Spil - det lød næsten som Suk, de lette Slag paa de mellemste Taster.

"Tror De, jeg er lykkelig," sagde hun lidt efter, dæmpet.

"Hvem er lykkelig?" Hans Kind rørte ved hendes Haar. Saa fo'r han lidt tilbage, nede i Kirken klaprede Sidedøren.

Ogsaa hun fo'r sammen, men hun blev ved at spille. Han stod og saá paa hendes hvide Nakke bag Pibekraven, hans Aande strejfede den.

"Og nu til Sommer rejser De bort for at glemme mig ..."

Han kunde ikke tale. Han krammede om Stoleryggen, hvor hun sad, saa han kom til at røre hendes Kaabe.

"Saaledes gaar det bestandig ... bestandig ..." Hun lod Tonerne langsomt henhviskes i Rummet,

"bestandig".

Saa traadte han et Skridt frem. Hun 'saá op og slap Tasterne, han var meget bleg og havde Taarer i Øjnene.

Orgelpiberne hvinede, inden de tav.

"Hvorfor vil De gøre Nar af mig," sagde han. Ordene kom som et halvkvalt Udraab, man hørte Genklangen dø oppe i Koret ... det er Synd, Synd af Dem ..."

Hun undertrykte et flygtigt Smil, og mens hun bøjede sig frem mod Orgelet, sagde hun mildt: 130 "Jeg gør ikke Nar, Høg, jeg holder - - af Dem." Hun saá paa ham nedefra.

Han greb et Øjeblik haardt om hendes Haandled, hun rev Haanden løs: "Det gør ondt," sagde hun.

"Hvorfor er De da saadan imod mig?" spurgte han ganske sagte.

Hun smilede vagt og rystede paa Hovedet. Derpaa gav hun sig til at spille igen.

Han satte sig helt henne hos hende med Hovedet i sine Hænder ligesom før. Naar hun drejede Hovedet, mødte hun hans Blik, det badede hendes Ansigt med Ild.

Saaledes sad de længe, Tonerne gled over hans Hoved ud i Kirken og døde fremme under Hvælvingen.

Hun rørte sig ikke. Hun havde en Følelse af, at hun maatte sidde rank, hun vidste ikke selv hvorfor. Hun sagde ogsaa til sig selv, hun vilde holde op med at spille, at det var bedst at holde op, men hun blev alligevel ved - det var, som om Fingrene holdt ved Tasterne.

Hans Hænder faldt slapt ned - han hørte Tonerne gennem en brusende fjern Larm, og han lukkede Øjnene.

Pludselig var hun holdt op med at spille. Han vaagnede ved, at Tonerne døde hen, og saá hende sidde bøjet med Panden støttet mod Tasterne.

"Hvorfor spiller De ikke mere," spurgte han.

Hun rystede paa Hovedet uden at løfte det. Han syntes, hun græd.

Det stormede i ham. Han skubbede Skamlen tilbage, faldt ned paa Knæ og lagde Hovedet i hendes Skød. Hun løftede det med et halvkvalt Skrig.

"Hvorfor er De ulykkelig?" spurgte han og saá op i hendes Ansigt, der var vaadt af Taarer.

Hun glattede hans Haar og bøjede sit Ansigt ned mod hans. Det var, som fælles Tørst drev deres Læber sammen.

Ingen af dem talte. Hele Kirken laa i stille Ro, de hørte kun hinandens Aandedræt, der lød hurtigt og gis-

131

pende. Fra hans Haar gav hun sig til at klappe hans Kinder.

Hun sad og smilede svagt, og Smilet smittede. Men saa skød hun ham hurtigt bort, rejste sig og sagde :

"Vi ses vel igen paa Fredag." Bælgetræderen var kommen frem bag Orgelet. Tonen var helt forandret, hun talte ganske med sin sædvanlige Stemme, men hun blev ved at smile, og deres Øjne hvilede i hinanden.

De blev ved at se paa hinanden, mens hun trak Handskerne paa og satte sin Hat fast med Hattenaalen, alt meget langsomt, og de gik ned ad Trappen ved Siden af hinanden, skønt Trappen var meget snæver. Da de kom ud i Alléen, gik han et Skridt bagefter, han fulgte enhver af hendes Bevægelser med Øjnene, og pludselig blev han meget rød. Han havde søgt og søgt om en Erindring, der saa at sige laa ham paa Tungen og nu, nu da han saá hende gaa saaledes - - - det var den Aften, han var i Theatret, og de dansede.

"Hvorfor gaar De bagefter?" spurgte hun og vendte sig. Han svarede ikke, deres Blikke mødtes atter med et Smil.

"Jeg faldt i Tanker," sagde han.

Om Fredagen fik William et Brev, inden han gik i Skole. Udskriften var skrevet med Damehaand. Det var fra Kamilla.

"Jeg kommer ikke til Byen imorgen," skrev hun, "Fader er ikke rigtig rask, og jeg finder det rimeligst at blive hjemme. Derimod tør jeg vel som en gammel Veninde spørge Dem paa Ære og Samvittighed, om De ikke vilde kede Dem altfor gyseligt, hvis vi bad Dem om at tage herud med Fætter paa Tirsdag og blive her hos os i Paasken. Tror De, De vilde kunne holde Livet ud herude, saa kom og tag tiltakke. Meget vilde Deres Komme glæde en gammel Veninde.

Kamilla Falk.

132

Om Tirsdagen tog William med Gerson ud til Veilgaard.

De kom der Klokken fem til Middag, og efter at have gjort sig lidt i Stand gik de ned i Spisesalen. Hr. Falk, en gammel rundrygget Herre, gik med Hænderne paa Ryggen op og ned ad Gulvet. Tjeneren stod henne ved Buffet'en og ventede.

Det var ligestraks William, som om noget hjemligt slog ham i Møde fra den lyse Sal, som om han havde været her før.

Hr. Falk hilste skødesløst: Hans Datter kom straks, sagde han, og blev ved at gaa rundt om Bordet.

Sidedøren blev lukket op, og Kamilla kom ind. Hun rakte William Haanden og ønskede ham velkommen, bad dem saa gaa til Bords og konverserede ivrigt sin Fader. Paa William saá hun næsten ikke. Han søgte at gribe hendes Blik, men forgæves.

Senere døde Samtalen hen. Gerson fortalte nogle Skolehistorier. De havde kastet med Papirskugler paa den engelske Lærer, saa de massevis havde hængt i hans Haar.

William holdt ikke af de Historier, han var irriteret paa Gerson og sagde heftigt:

"Saadan noget fortæller man ikke." ...

"Hvorfor ikke," spurgte Gerson, "Du er jo selv den værste?"

»Og jeg, som troede, Hr. Høg var Melankoliker," sagde Kamilla. William bed sig i Læben.

"Gud, det er han osse," raabte Gerson, "Du skulde bare høre, sikket Digt han læste højt i Klassen igaar."

"Gerson," fo'r det ud af William.

"Saa Hr. Høg skriver Digte - og om hvad?" Frøkenen lo.

"Pyt," Gerson slubrede Kompotsaucen op med en Ske, "naturligvis om Kærlighed."

"Ulykkelig ?" Hun saá lige paa Høg, og deres Øjne mødtes for første Gang. Saa gled hendes bort.

"Gud, han skyder sig," slubrede Gerson.

133

William var rød helt ud paa Ørene og sad og filede unødigt længe i sin Oksefilet.

"Det er vist et daarligt Stykke, De har faaet," sagde Kamilla deltagende og saá over til ham. Hun drejede Hovedet hen til Tjeneren: "Aa Petersen, giv Hr.--" - smilede derpaa - "naa, De vil ikke ha'e?"

"Forresten er det det første Digt, han har skrevet," sagde Gerson og saá leende op fra Tallerkenen, "han maa først nylig have faaet en Muse."

Kamilla lo ustandseligt. Tjeneren bød Frugten om.

"Gi'er Onkel ingen Sherry/" sagde Gerson. "Det er første Gang, Du har en Høg i Huset."

Efter Bordet spillede Hr. Falk og Gerson Pique i Dagligstuen. Kamilla og William var alene i et Slags Galleri, der stødte op til Spisesalen, og som var omdannet til en Vinterhave med en Mængde Bregner, Palmer og store Laurbærtræer. Henne i det ene Hjørne af Salen havde man arrangeret et Lysthus af Gitterværk med Epheu og udenom det store Laurbærtræer, der dækkede det hele.

"Lad os sætte os ind i Hytten," sagde Kamilla.

Hun gik ind iforvejen; der var helt mørkt derinde, saa han næppe kunde have kendt hende, som hun sad der paa Græsbenken.

"Er det Heliotroper/* spurgte han og aandede stærkt.

"Ja hele Trappen her bag ved er fuld af Heliotroper. Det er min Yndlingsblomst." Hun rykkede lidt til Side: "Men sæt Dem," sagde hun. "Her er da Plads nok."

Han satte sig uden at tale. Det lille Springvand ovre i det andet Hjørne plaskede ganske sagte.

"Dette er Hytten," sagde hun.

"Jeg havde ogsaa en Hytte hjemme, med røde Gardiner, oppe paa Loftet," sagde han for dog at sige noget, han frygtede instinktmæssig Tavsheden.

Hun svarede ikke. Hun havde plukket en Heliotrop, og han saá hende i Skumringen holde Blomsten ind i Munden, mens hun aandede stærkt.

134

"Det er saa dejligt," sagde hun, "saa smager man Blomsterne."

Han plukkede mekanisk en Blomst. "Ja," sagde han og aandede, "det er dejligt." Saa blev der igen Tavshed.

Kamilla bøjede Hovedet og foldede Hænderne over sine Knæ.

"Vi var nogle store Børn i Onsdags," sagde hun.

"Ja," svarede han.

"Og De har skrevet Digte om det."

"Hvorfor lo De før?" - han bøjede sig lidt frem imod hende, sagde derpaa sagtere: "De vidste jo godt."

Hun gav sig til at nynne. "Kan jeg ikke faa det Digt at læse," spurgte hun.

"For at le af det?"

"Nej - Høg." Hun drog Aanden dybt, og da hun tav, syntes han, Tavsheden var endnu tungere end før.

Han flyttede sig uroligt: "Her er tung Luft," sagde han.

Hun havde lagt Hovedet tilbage mod Væggen og lukket Øjnene.

"Det er Heliotroperne," sagde hun.

Der blev igen stille. Hun laa stadig tilbage med Øjnene lukkede. Saa smilede hun. Han følte som en Tyngsel paa sit Bryst, som om han skulde kvæles.

"Nej," han rejste sig med et Ryk og kastede Hovedet tilbage, "her er for lummert," sagde han.

Hun fo'r op. "Men vi gaar jo straks." Han satte sig igen.

"Kan De ikke fortælle en Historie," hun lagde sig tilbage, "det er saa dejligt her i Skumringen."

"Jeg kan ingen." Og saa pludseligt hurtigt og afgørende: "Hvorfor skal vi ikke gaa?"

"Saa deklamér noget," sagde hun, uden at høre.

Han saá paa hende. Hun laa atter i den forrige Stilling, næsten halvt udstrakt med den ene Arm om Hovedet.

"Der er kun ét, jeg kan," sagde han sagte.

"Hvad er det?"

"Ninon."

135

"Aa, Chevalieren - men det er jo dejligt." William sad bøjet, med Hovedet frem. "Det er kun Monologen," sagde han. Begyndte saa:

Der glimre de paa Himlen, hine Kloder, Der uophørligt efter faste Love I deres Bane vandre, og der alt fra Umindelige Tider gik som nu ....

Han maatte tvinge hver Linje frem med Magt. Men efterhaanden blev Stemmen blødere, ligesom en mumlende Strøm lød de melodiske Ord, præget af et smerteligt Tungsind.

Hun aabnede Øjnene og saá paa ham, lukkede dem saa igen og bevægede Læberne sagte.

Saa rejste han sig lidt. Og som om den undertrykte Bevægelses Bølger arbejdede sig frem i hans Bryst, som om Understrømmen af Smerte steg og gav hans Stemme Graadklang, hviskede han Ordene:

Afmaalt? nej, afmaalt kan du ikke slaa, Du, mit urolige, mit varme Hjerte! Som Stjernekorset tændes ej og slukkes I, mine flyvende, beruste Tanker!

Det lød som vaandefuld Klage, og med hvert Ord betonet i den stigende Hvisken, næsten skreg han:

"Hvad vil jeg nu? jeg véd min Haand er løftet - -

Han havde siddet ubevægelig. Nu pressede han Haanden mod sin Pande, som om han vilde sprede Hjernens Taager -

Og om mit Hjerte ruller der et Hav,

En oprørt Strøm af Ønskers dunkle Bølger -

Og Stemmer raabe - -

Han bøjede sig dybere ned og med et pludseligt Slag som for at standse det ubetvingelige Skrig stoppede han Fingrene halvt ind mellem de aabnede Læber.

Han tav, og uden at tale bøjede hun sig atter tilbage mod Væggen med korslagte Arme.

136

Og som i Tanker begyndte han paany Hun hørte intet. Hans Stemme lød ind til hendes Sjæl kun som en fjern Musik, glidende Bølger af Toner, til hvilke hun selv satte Ord.

Men hun vidste dog, det var om Kærlighed, han hviskede.

Springvandet plaskede stille, fra Bænken hørte hun en sagte Hulken. Saa bøjede hun sig ned, og mens hun løftede hans Hoved op med begge Hænder, hviskede hun ømt:

"Har Du lidt saa meget?"

- - - Og deres Læber mødtes i et langt Kys ...

William kunde ikke sove den Nat. Gerson pludrede i ét væk om Aftenen, da de klædte sig af, og William sagde "Ja" og "Nej" uden at høre et Ord af, hvad han sagde. Han gik rundt i Værelset og traliede og nynnede og kunde ikke finde Ro.

Han havde Lyst til at skribe af Glæde, af Stolthed, af Triumf, idetmindste Lyst til at tale, fortælle det, befri sig for noget af al den Jubel, som fyldte hans Bryst, saa han næppe kunde aande - -

"Det er en Satans Trallen," sagde Gerson og slukkede det ene Lys, "naar er Du kommen til Operaen?"

William klædte sig af og gik i Seng. Han svøbte sig helt ind i Sengetæppet, Hovedet ogsaa, og laa og hviskede med sig selv og syntes, at alting sang baade i ham og om ham.

Saa hørte han Gerson snorke. Han satte sig op i Sengen og saá rundt i Værelset, og med Hænderne foldet over sine Knæ under Tæppet begyndte han at deklamere Chevalierens Monolog.

Ud paa Morgenen faldt han i Søvn.

Denne pludselige Lykke holdt sig de næste Dage, det var, som om den Handling, der ved denne Kærlighed var kommen ind i hans Liv, havde drevet de unge Drømmerier paa Flugt, og som om han i denne tidlige Krise var vaagnet af en Dvale.

Kamilla havde givet sig hen. Hun havde, bestandig hidset frem mod Løsningen af den Gaade, hun havde 137 digtet ind i Williams Væsen, tilsidst fremtvunget denne Løsning. Og hun var nu i Begyndelsen beruset af denne Time for Time voksende Lidenskab; den ejede jo baade al Ungdommens første Smidighed og al den Sindets Erfaring, som Williams Overmodenhed gav den.

Fætter Gerson anede intet ligesaa lidt som Hr. Falk eller de andre. Kamilla udmærkede bestandig en enkelt af sine Gæster - den unge Læge fra Terslev, en ung, blond Mand med lyseblaa Øjne og en hængende

Knebelsbart, kaldte uforkammet disse Lykkelige for Frøkenens Ofre - og man var for længe siden hørt op med at kontrollere, hvad hun selv spøgende kaldte sin Opdragelse, og med at holde Øje med Nuancer i de skiftende Forhold til de Syttenaarige fra Sorø. Kamilla opdrog William, og William sværmede for Kamilla. Det var Fætter Gerson vant til: hver Gang han bragte et nyt Menneske med til Veilgaard, fik Kusinen et * nyt Sværmeri, og han sagde med uforstyrrelig Sindsro, at det var en uforanderlig Skæbne, han skulde være femte Hjul til Kusinens Vogn.

Han tog det, som det var, og drev om hele Dagen i Staldene, paa Markerne - det første Foraar begyndte jo at gry - og i Landsbyen, hvor han holdt sig skadesløs med at kure til Præstens femtenaarige Datter, hvis jomfruelige Blik under Kindernes Rødmen glædede sig over hans Overlæbes fine, skyggende Dun.

Saaledes blev de elskende alene.

De tilbragte hele Formiddagen sammen. Undertiden spadserede de i Haven, nede i den store Poppelallé ud mod Mosen, hvor ingen kom, og hvor de kunde være helt uforstyrrede og usete. Kamilla tog hans Arm og bøjede tæt ind imod hinanden, vandrede de frem og tilbage i Gangen Time efter Time.

Forunderligt nok talte de næsten bestandig om Fremtiden. Kamilla fandt i denne Forelskelse en Opgave, hun troede paa William og vilde skabe noget af ham. Under deres Samtaler berusedes de begge ved Tanken om denne store Slægt, hvis sidste Skud skulde redde saa meget 138 og bære over saa megen Elendighed; og den enes Ekstase hævede den andens, saa at man i bestandig Vekselvirkning tilsidst slog Panden mod Himlen i Planer og Haab. Kamilla syntes, hun var født for at genoprette denne stolte Slægt, og naar hun, mens de gik sammen, i pludselig Kærlighedstørst slyngede sine Arme om hans Hals og trykkede den skælvende William op til sig med hede Løfter og ømme Kærtegn, forekom det hende, som om hun indviede en Ridder til Livets Kamp, hvor han gik ud til et helligt Værk.

Og denne ægte kvindelige Begejstring for en Fremtid, for denne Ungdom, som voldsomt sitrede i hendes Arme, lod hende glemme, at hun selv stod tilbage paa Bredden, medens William bestandig ene i Baaden, blomstersmykket, stævnede over Fremtidens Hav mod Morgenrøden og Lykken. Og heller ikke han syntes at tænke derpaa: ingen af dem saá, at der bestandig var Tale om at drage ud, aldrig om at vende tilbage.

Men den Fremtid, som de nu tømrede for William og Høgerne, var af en solidere Art: de drømte nok, men de gjorde i det mindste Virkeligheden til Skueplads for deres Drømme. Kamilla var ældre, og hun havde set for meget af Livet til endog i sine Elskovsdrømme helt at kunne glemme det; hvad William angik, havde denne til fuldt Blomster udviklede og levende Kærlighed pludselig givet ham et helt andet Begreb om Livet: der var dog noget, som hed at leve: for anden Gang blev Livet pludselig for ham befolket med Virkeligheder, man kunde nyde, og som man maatte kæmpe med. Og der holdtes han saa oppe af Kamillas Virkelighedssans, der bestandig aarvaagen søgte et Maal i Livet for den, hun elskede.

. Undertiden tilbragte de hele Dagen i Vinterhavens Lysthus. Dette Sted var sammenvokset med deres Kærlighed; Heliotropernes Duft, Græsbænken, paa hvilken de havde siddet, de høje Planter, til hvilke de havde lænet sig -, alt fortalte dem om Hengivelsens utrolige Øjeblik, hvis Berusning gemmer al Kærlighedsforhol-

139

dets Lykke som Frøkornt Planten. Her talte de altid dæmpet og hviskende, her sad de ofte Arm i Arm og betragtede hinanden med tavse Smil, der paa samme Tid var et Minde og et Løfte; fra dette Sted stængte de Verden ude for at tale om Fortiden, i hvis mindste Minder de svælgede med alle Forelskedes Glæde, der gennem Minder fra den første, frygtende og tvivlende Forelskelses Tid vil trylle den første Hengivelse tilbage ved hver Time paa Dagen at gøre Mindet om den første Hjertebanken til Indledning for deres fornyede Kærlighed.

Han talte om den første Gang, hun hilste paa ham i Kirken. Hun havde smilet saa besynderligt.

Om hun da allerede den Gang var begyndt at elske ham?

Hun svarede ikke, men hun smilede paany og kyssede ham. Det første, han havde set, var hendes Nakke - han saá den skinne bag den sorte Pibekrave. Og det første, hun havde set hos ham, var hans Øjne. Hun havde tænkt, det var besynderligt at sætte trediveaarige Øjne ind i et sekstenaarigt Ansigt.... Saa havde hun forresten let af hans Gang.

Saaledes dvælede de ved de tusind Minder fra Forelskelsens første Dage.

Han var en Dag gaaet bag ved hende ud af Kirken og var blevet ved at følge et Skridt bagefter. Det havde været hende ubehageligt, hun havde kunnet mærke hans Blik hvile paa sig. Hvad havde han tænkt paa den Gang?

Han huskede det ikke.

Men hun så paa ham og sagde: "Man glemmer aldrig saadan noget - sig mig det."

Han gav sig til at le, og Latteren smittede. De lo begge en Stund, indtil Latteren blev til stumme Smil, og han bøjede sig over imod hende.

Og hun rødmede og holdt ham for Munden, mens han hviskede til hende, halvt liggende i hendes Skød.

Til andre Tider læste de højt.

140

En Dag havde de faaet fat i "Tartuffe". William og Kamilla havde været oppe at skændes om, hvordan Tartuffe skulde spilles, og nu skulde Striden afgøres ved, at han læste Komediens højt.

William læste kun Optrinene med Elmire.

Og Luften i dette Rum, Minderne, der befolkede det, Stemmerne, der talte til ham om alle Nydelserne i denne duftsvangre Hytte - alt farvede denne elskovssyge Hykler, saa Billedet blev berusende for Kamilla, som hørte en vidunderlig Elskovshymne i Digterens Ord.

Han tav og lukkede Bogen. Hun tog Hænderne op for Øjnene for at holde Billedet fast.

Saa løsnede hun Hænderne bort fra Øjnene, og mens hun tog Bogen og studerede Guldsnirklerne paa dens Ryg, sagde hun simpelt:

"Hvorfor vil Du ikke være Skuespiller?"

Han rørte sig ikke, han så kun stift paa hende, saa rødmede han.

Hun gav sig til at blade i Bogen, og der blev ikke talt mere derom. Men Resten af Dagen var de begge adspredte, og næste Morgen rejste Vennerne - Gerson og William - tilbage til Sorø.

Et Par Dage efter kaldte Rektor øverste Klasse sammen efter Skoletidens Ophør. Man ransagede Samvittighederne uden at finde særlig sorte Pletter, og var Kl. 12, da man samledes i Lærerværelset, meget spændt paa, hvad Rektor kunde have at meddele.

"Det er ikke noget slemt," sagde han, da han kom ind og med Hænderne foldede over Maven smilende så fra den ene til den anden. "I har vel været ængstelige for, at der skulde være hændet en Ulykke. Hva', Høg?"

"Nej, det just ikke - men ..."

"Jo, for det er tværtimod" - Rektor talte meget langsomt og lod Tommelfingrene velbehageligt glide forbi hinanden, mens han stak den lidt rødlig Næse ind i Williams Ansigt - "tværtimod noget - - meget, særdeles glædeligt."

141

Kort og godt en berømt Professor fra København vilde give en Velgørenhedsforestilling paa Theatret og udbad sig til alle Birollerne Assistance af øverste Klasses Elever.

Der blev en pludselig Summen, alle talte i Munden paa hinanden, raabte paa Stykket, paa Rollerne, om der var nok til dem alle. De glemte i deres Rus aldeles Rektor, som stod og smilede fornøjet midt i denne Bisværme og hvert Minut sagde:

"Jeg tænkte det jo nok, tænkte det jo nok." William var blevet tavs og helt bleg.

Pludselig hævede Rektor Stemmen og sagde alvorligt:

"Men hvis jeg nu havde sagt nej -"

Man trængte sammen om ham, raabte, bad. William stod lige ved ham.

"Det kunde De ikke," sagde han.

"Saa?" - Rektor pudsede sine Brillen - "hvorfor ikke, Hr. Høg?"

William blev forvirret og stammede: "Jeg mener - det vilde Professoren ikke."

"Naa" - han smilede igen - "det var en anden Sag - nej, desværre, han kommer saamæn, for det tager jo en gyselig Tid, og Eksamen har vi, inden vi aner det."

Fem Minutter efter vidste den halve By, at "Professoren" kom dertil for at spille en af sine Glansroller, at øverste Klasse skulde assistere ham, og at William Høg skulde give den næstvigtigste Rolle. Det var længe siden, der havde været en saadan Bevægelse i Sorø.

Gymnasiasterne var som ude af sig selv de næste otte Dage.

I Frikvartererne raabte man, og i Timerne hviskede man. Den danske Lærer indgav et spydigt Andragende om ligesaa gerne helt at give Ferie, og man blev tvunget til foreløbig at indstille de latinske Versioner. Om Aftenen holdt man Prøve.

William var den eneste rolige i hele Sværmen.

142

Men om Søndagen tog Fætter Gerson alene til Veilgaard.